
УДК 338.94+655.002.5

В. Е. МАТЮНІН

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕМОНТУ ПОЛІГРАФІЧНОГО ОБЛАДНАННЯ В УМОВАХ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ

На поліграфічних підприємствах країни працює значна кількість обладнання, фактичні строки служби якого перевищують 15—20 років. Це негативно впливає на темпи технічного прогресу в галузі, знижує продуктивність праці, гальмує зростання обсягів виробництва. Однак названі недоліки великою мірою зумовлені об'єктивними причинами — обмеженістю ресурсів, необхідних для відтворення основних фондів. Підвищення частки нового обладнання в основному досягається не за рахунок заміни старого обладнання новим, а внаслідок розширення виробництва, введення в дію нових виробничих потужностей. У зв'язку з цим ремонт обладнання в умовах науково-технічного прогресу набуває важливого значення, бо тільки за рахунок ремонту і модернізації устаткування в умовах обмежених можливостей його швидкої та масової заміни можливе підтримання техніки на рівні сучасних вимог.

Таким чином, наявний дедалі зростаючий вплив науково-технічного прогресу на ремонт обладнання. З одного боку, це пов'язано зі зростанням парку більш високопродуктивного, автоматизованого, точного та конструктивно складного технологічного обладнання, що значно підвищує обсяг і ускладнює роботи по ремонту та істотно впливає на результати діяльності підприємств. З другого боку, поява нових технологічних процесів, обладнання, матеріалів, які можна використовувати під час ремонту обладнання, дає змогу знизити тривалість простоїв обладнання, підвищити якість робіт і зменшити затрати праці на ремонтні роботи.

Конструкція устаткування, що застосовується в основному в виробництві поліграфічної промисловості, значно ускладнилася. Тут

використовують механічні, гідравлічні, пневматичні, електронні та електричні пристрої. Внаслідок ускладнення обладнання зростає ймовірність відмов. Особливо велику шкоду наносять основному виробництву відмови автоматизованих ліній.

В останні роки спостерігаються високі темпи зростання обсягів ремонту. Якщо 1970 р. прийняти за 100%, то в 1980 р. обсяг капітального ремонту машин і обладнання становив 204% [4, с. 23].

Промисловість використала на проведення капітального ремонту в 1970 р. — 7,6 млрд. крб.; 1975 р. — 11,2 млрд. крб.; 1980 р. — 15,8 млрд. крб., тобто 40,3% загальної суми нарахованої амортизації [4, с. 24]. У поліграфічній промисловості щорічно від 12,5 до 16,7% машин підлягають капітальному ремонту; від 67 до 84% — поточному ремонту [2, с. 28].

На розвиток ремонтної бази в даний час виділяється недостатня частина капітальних вкладень. З засобів на відновлення парку устаткування та амортизацію виробництва в 1976—1980 рр. майже 90% направлено в основне виробництво і трохи більше 10% на розвиток і вдосконалення технічної бази допоміжного виробництва, хоч тут рівень механізації у два-три рази нижчий. У ремонтному виробництві частка ручної праці досягає 70...80%, в основному — 25...35% [4, с. 25]. Це призводить до значного підвищення чисельності слюсарів-ремонтників. За даними ЦСУ СРСР, загальна чисельність слюсарів-ремонтників у машинобудуванні за 1952—1972 рр. збільшилась на 802 тис. чол., тобто зросла більш як у два рази [7, с. 39]. Аналогічна ситуація і в поліграфічній промисловості.

Зараз ремонтне виробництво розглядається як допоміжна ланка, внаслідок чого його технічний рівень, організація та планування значно відстають від основного. Це призводить до неоправдано високих матеріальних і трудових затрат.

У промисловості УРСР ремонт устаткування та запасних частин зосереджені на більш як 1500 ремонтних заводах, цехах, з яких близько 1100 — дрібні. Обладнання ремонтних цехів в основному фізично спрацьоване, морально застаріле. Відсутні спеціальні (розточні, зубообробні, поздовжньо-стругальні, шліфувальні та ін.) верстати, які необхідні для відновлення базових і особливо відповідальних деталей обладнання, що потребують високої точності та чистоти обробки. Ремонтні служби підприємств відчувають нестачу засобів механізації праці робітників-слюсарів, підйомно-транспортних засобів.

Витрати на ремонт обладнання при децентралізації становлять 60...80% його початкової вартості [5, с. 119]. При цьому витрати на ремонт однотипного обладнання для різних підприємств неоднакові, вони коливаються залежно від технічного й організаційного рівня ремонтного виробництва.

Особливої уваги потребує забезпечення підприємств запасними частинами. Зараз підприємства купують деталі та виготовляють самі, причому останні на багатьох підприємствах становлять більше 70% [4, с. 34], хоч якість і довговічність їх у декілька разів нижча виготовлених на спеціалізованому підприємстві.

Потребує вдосконалення планування ремонтного виробництва, яке характеризується відсутністю єдиних методів і форм, слабкою нормативною базою, недостатньою обґрунтованістю показників.

Ремонт обладнання в умовах науково-технічного прогресу, який відповідає вимогам основного виробництва, можливий за умови переходу від поодинокого проведення ремонтних робіт до серійного. Це можливо тільки в умовах централізації, яка дасть змогу поліпшити завантаження наявного у розпорядженні ремонтних служб обладнання, а також широко використовувати спеціалізоване обладнання. За рахунок цього підвищиться кількість запчастин, з'явиться можливість їх серійного виробництва як для окремих регіональних груп підприємств, так і для галузі в цілому.

Централізація забезпечить зниження собівартості робіт на 22...25% і підвищення продуктивності на 20% [3, с. 36]. Вона дасть змогу розробити систему госпрозрахункових відносин між спеціалізованими ремонтними організаціями та промисловими підприємствами. Широке впровадження таких прогресивних методів ремонту, як вузловий, повузловий, швидкісний, скоротить час простою обладнання під час ремонту. Для ремонту складного й унікального обладнання доцільно впроваджувати фірмовий ремонт.

Наслідком спеціалізації ремонтів повинна стати спеціалізація ремонтних підрозділів на обслуговування однотипної техніки. Спеціалізація та централізація ремонту поліграфічного обладнання дасть змогу знизити затрати на ремонт і підвищити його якість, скоротити простої та продовжити строк служби.

Список літератури: 1. Матеріали XXVII з'їзду КПРС. — К.: Політвидав України, 1986. 2. *Гашунин В. Ф.* Организация вспомогательных работ в книжных типографиях. — М.: Книга, 1976. — 96 с. 3. *Гончаров В. Н., Курс Н. Г., Радомский С. И.* Повышение эффективности вспомогательного и обслуживающего производства на машиностроительных предприятиях. — К.: Знання, 1979. — 48 с. 4. *Карпова Т. П., Плешкова Л. И.* Учет затрат и калькулирование себестоимости ремонтов основных фондов. — М.: Финансы и статистика, 1983. — 96 с. 5. Методы и практика определения эффективности капитальных вложений и новой техники. — М.: Наука, 1984, вып. 35. — 108 с. 6. Народное хозяйство СССР. 1983 г. (Статистический ежегодник). — М.: Финансы и статистика, 1984. — 286 с. 7. *Чумаченко Н. Г.* Проблемы организации эффективного функционирования вспомогательного производства в машиностроении. — Донецк, 1979. — 132 с.

An importance of perfection of repair production under condition of a continuous growth of basic funds and limited possibilities of their mass replacement is grounded. An influence of engineering progress on repairment of printing equipment is shown. Ways of perfecting effectiveness of repair production on the basis of centralization and specialization are investigated.

Стаття надійшла до редколегії 11. 04. 85